

schorsen van ambtsdragers, tegen wie uit de kerken nimmer eenige klacht rees. Wie ernstig, nog wel „tot het uiterste“, wil „worstelen“, zooals Gij toch zelf zegt, moet niet bij voorbaat den langen weg schuwen. Voorts verklaart U, dat schriftelijke gedachtenwisseling licht „misverstand“ doet ontstaan. Wij verstaan dit argument niet. Misverstand bestaat reeds in groote menigte en kunnen alleen in den orde-lijken weg, gelijk wij dien voorstelden, worden wegge-
nomen. Uw synodes — we beperken ons tot haar officiële stukken en zwijgen nu maar van de haar steunende pers — hebben omtrent ons leerstellig en kerkrechtelijk inzicht, en ook ten aanzien van inhoud, mo-
tief, rechtsgeldigheid en gewicht van haar eigen handelingen, ettelijke misverstanden in het leven ge-
roepen, die wij om 's Heeren wil, en om Uwentwil, en ook terwille van onzen Uwerzijds aan verachting prijs-
gegeven naam zouden willen wegnemen. Wij zouden menig voorbeeld kunnen noemen, maar beperken ons tot Uw eigen jongsten brief.

a. U schrijft daarin, dat onze synode gemeend heeft, het door de Uwe gedane „voorstel“ (hetgeen het niet was) te moeten afwijzen. Maar U was bekend, dat onze synode iets anders heeft gezegd dan dit. Zij heeft slechts geconcludeerd, (op door U geenszins weerge-
de gronden), dat inwilliging van het tot haar Uwer-
zijds gekomen verzoek in den daaraan bij-
kens zijn tekst gegeven vorm van Godswege ons verboden wordt als zondig, schadelijk, gevaarlijk en zinloos. U was eveneens bekend, dat onze synode evenzoo geconcludeerd heeft, dat ook op de in haar vorm verwerpelijke uitnodiging der Utrechtse vergadering toch om 's Heeren wil in positieven zin zou te rea-
geeren zijn. U was tenslotte bekend, dat onze synode besloten heeft, aan Uw deputaten te mel-
den, dat zij bereid was, met hen door ons als haar deputaten in verbinding te treden, ja zelfs, ons te machtigen (en dit bij voorbaat) desgewenscht stap-
pen te doen, die zouden kunnen leiden tot bijeenroeping eenr tusschentijdsche synode. Wij vragen ons af, waarom Uwerzijds van de feiten een zoo „gekleurde“ voorstelling gegeven wordt. Waarom onthoudt gij aan de lezers van Uw publicaties de ken-
nis dezer feiten?

b. U spreekt ditmaal ons allen, acht deputaten, zonder uitzondering, aan als „waarde broe-
ders“, en verklaart „gehoopt te hebben“, dat ook wij in Uw dusgenaamde „voorstel“ zouden hebben ge-
hoord de begeerte naar kerkelijke gemeenschap met degenen, met wie Gij U „nog steeds in Christus ver-
eenigd weet“. Maar U was bekend, dat Uw synode-
Berkouwer naar eigen verklaring welbewust de grove
zonde van openbare scheurmakende en openlijke ver-
achting der kerkelijke orde bij één onzer, te weten
den allereerst door U geschorste, heeft willen consti-
tuëren, en tens, dat — om in Uw taal (niet de onze)
te spreken — in de door deze synode aangewezen gro-
ve zonde de bedrijver ervan zich reeds ongeveer drie
jaren openlijk „verhard“ heeft; het was naar het
eigen woord Uwer synode een in het avondmaals-
formulier aangewezen, en welbewust in overeen-
stemming met ditzelfde formulier mede door Uw syn-
ode alzo omgeschreven openbare grove zonde, waar-
van dit formulier zegt, dat de bedrijver, zoolang hij
daarin blijft, geen deel heeft in het Rijk van Christus.
Voor rekening van deze zelfde synode ligt voorts de
bewering, dat weer een ander van onzen kring, te
weten den tweede door U geschorste, zich heeft schul-
dig gemaakt aan „laster“; en aan „onkerkelijke actie“;
en aan „grenzenloze aanmatiging“. Ook hij is in ge-
schrift, in woord en daad, gebleken te blijven in wat
Gij zijn openbare grove zonde noemt. Aan anderen
uit ons midden is hetzelfde, of erger, overkomen. Hoe
kunt Gij ons thans aanspreken als „waarde broeders“?
Hoe kunt Gij het doen ten overstaan van alle overige
in het openbaar aangevoerde „tucht“-gronden, die bij
den één tot inhoud hebben de constatering van „het
leeren van valsche leer“, bij den ander van „het be-
drijven van openbare scheurmakende“, bij den derde
van „de weigering zich aan het gezag van den kerke-
raad te onderwerpen“, bij den vierde van „loochening
van het gezag der synodes“, bij den vijfde van afwij-
king van de belijdenis, art. 33, bij den zesde van een
combinatie van dergelijke overtredingen? Gij hebt ons
allen het bedienende of te bedienen ambt onwaardig ver-
klaard, één onzer zelf uit het kerkverband gesloten,
soms van een tweevoudig ambt ons de waardigheid
ontzegd, en in dit alles nadrukkelijk verklaard, in deze
en in overeenkomstige gevallen „van 's Heeren wege
op wettige wijze de sleutelmacht te bedienen“. Het
voegt U niet, thans den schijn aan te nemen, als wa-
ren de voorwerpen Uwer „tucht“, die Gij thans als
„waarde broeders“ aanspreekt, niet, gelet op hun
volharding in de beweerde zonde, door U de facto
openlijk aangewezen als geen deel hebbende in het
Rijk van Christus. Wie Gij ditmaal „broeders“ wilt
noemen, mogen U bij dezen wederom herinneren aan
het formulier van het heilig avondmaal, dat immers
Gij zelf aanstonds in Uw eerste schorsingsdaad hebt
doen spreken in den hierboven aangewezen zin. Dat
formulier zegt óók, dat wij, indien wij met elkander
ons „in Christus vereenigd“ weten, dit niet alleen met
woorden, maar ook met de daad jegens el-
kander hebben te bewijzen. De daden van Uw voor-

gaande synodes, die Uw Zwolsche synode zelf nog on-
langs in bescherming heeft genomen tegen ingebrach-
te critiek, zijn in flagranten strijd met Uw woorden.

c. U legt onze synode in den mond, dat door Uw
verzekering, als zou ons geenerlei vonnis hebben ge-
troffen aangaande onzen staat voor God „een eerlijk
en open gesprek onmogelijk wordt“. Maar onze synode
verklaarde iets anders. Zij sprak positief; zij zei-
de: „wie voor Gods aangezicht één willen zijn of wor-
den, die zullen moeten beginnen de feiten, die tot
nu toe de eenheid in den weg stonden, eerlijk en open
te bespreken“. Leest Gij iets anders in de Schrift?
Waarom geeft Gij van onze woorden geen zuivere weer-
gave?

d. Helaas is het noodig, U ook nu aan de zooeven
gestelde nuchtere waarheid te herinneren. Gij ver-
klaart, dat „in elk geval“, zoover U bekend is, „op
niemand in dit conflict de persoonlijke censuur is toe-
gepast“. Helaas, Gij hebt voor de in Uw eigen kring
verrichte handelingen van „bediening der sleutel-
macht“ te weinig aandacht: de kerkeraad van Den
Haag-West b.v., gepreæsiedeerd door predikanten, die
bij Uw synode een aanklacht hebben ingediend tegen
één onzer, n.l. den in eerster instantie van Uwentwege
geschorsten ambtsdrager, heeft, nog wel met terug-
werkende kracht, afhouding van het heilig avondmaal
in meer dan één geval een feit doen worden; daar-
naast zijn in allerlei plaatsen een gansche reeks van
afhoudingen te constateeren geweest. U verwijst (en
Gij schijnt daarmee aan de juistheid van Uw eigen
verzekering van zooeven te twijfelen), U verwijst ons
naar een uitspraak van de Middelburgsche synode van
1933, volgens welke in bepaalde gevallen wel afhou-
ding van het avondmaal noodzakelijk kan zijn, maar
niet tot den ultiemen trap van excommunicatie mag
worden overgegaan, zoolang het formulier van den
ban niet toepasselijk geacht wordt. Maar deze uit-
spraak sloeg (Acta, art. 230) op „leden die elders
kerken“. Doch de tusschen U en ons, wij gelooven ook:
tusschen den Koning der kerk en U, in geding zijnde
schorsingen en afzettingen betreffende geen leden die
„elders kerken“, doch ambtsdragers en andere leden,
die volgens U een grove zonde bedreven, welke den
bedrijver zoolang hij erin blijft, de verkondiging waar-
dig doet zijn, dat hij geen deel heeft in het Rijk van
Christus. Juist daarom heeft het geen zin, als Uw
brief erop wijst, dat niet altijd afzetting uit het
ambt behoefde te worden gevolgd door wering van
het avondmaal. In alle gevallen toch, die tusschen U
en ons in geding zijn, is volharding in wat Gij openbare
grove zonde noemt aanwezig.

e. Gij verklaart thans aan te nemen dat onze, door
U overigens afgewezen, kerkrechtelijke in-
zichten onze handelingen bepaald hebben. Indien
Gij hierin zoo ernstig zijt als Gij zelf verzekert, zult
Gij openlijk schuld hebben te belijden over de in het
openbaar geschiedde bewering, dat de één „valsche
leer“ verbreidt, de ander zich aan „laster“ en
„grenzenloze aanmatiging“ schuldig
gemaakt heeft, de derde „heel goed kon we-
ten“, met de beginselen der Kerkenordening ten
eenemale in strijd te handelen, en deze publieke aan-
tijgingen met de daaraan door U verbonden ingrijpende
consequenties, hebben terug te nemen.

f. Bepaald afstootend dunkt ons wat U schrijft over
een weergelegde bespreking, die in het rapport, dat
aan het besluit onzer synode voorafgegaan is, gewijd
werd aan den door onzen kerkeraad van Breda aan
onze synode geschreven brief nopens het vraagpunt
van samenspreking met deputaten Uwer synode.
Gij haalt uit wat het rapport dienaangaande opmerkt
enkele uitdrukkingen aan, die, uit haar verband ge-
rukt, zeer geschikt zijn om den eenvoudigen lezer af
te schrikken, en verklaart dan, dat dit rapport „geen
ander antwoord heeft“ dan wat Gij eruit citeert.
Wij verwijzen U naar het rapport zelf, dat deze Uwe
bewering duidelijk logenstruift en doen verder het zwij-
gen ertoe.

g. Als in het U toegezonden rapport, uitgebracht
ter Groningsche synode, geschreven wordt, dat een
het recht des Heeren trouw bedienende correspon-
dentie tot vrucht kan hebben, dat geloovigen, die nu nog
eenzelfde ploeg trekken met wie ons uitwerpen, on-
houden met dit door Paulus veroordeeld bedrijf, dan
acht Gij aan deze woorden geen andere conclusie te
verbinden dan deze, dat er onder u misschien nog
wel enkele geloovigen zijn. Maar wij hebben ons
nergens aan zulk een numerieke schatting gewaagd;
ze past ons niet, en doet ook geen nut. Wij hebben
immers het oog, niet op Uw individuele leden, doch
op Uw instituut, dat Christus' schapen verstroot,
uitwerpende wie Hij niet uitwerpt, eischen stellende
die Hij niet stelt (en Gij zelf, o schande, thans ook
niet meer). Maar voorts, wat is U, dat Gij, die ons
openbare grove zondaren noemt, U gegriefd zoudt be-
toonen door de verwijzing (in een rapport!) naar
Paulus' woord uit 2 Cor. 6:14? Dr F. W. Grosheide
teekent bij deze Schriftplaats aan, dat het woord „een
ander juk aantrekken“ „doet denken aan de twee
runderen onder één juk. Zal het ploegen of eggen
goed gaan, dan moeten de runderen bij elkaar passen
en het juk voor beide passen. Komt een rund onder
een juk, dat wel voor het eerste dier, het moge een
rund of een ander beest zijn, maar niet voor het bij-

HEMELVAART.

De taak, te zwaaar voor onze zwakke

hebt Gij, o smetteloze Hemelheid
volbracht; en door de zwaarste zonden-

hebt Gij den wederstrever neergeseld,
opdat het volk, waaraan Gij zijt verbonden
met koorden, door Uw eigen hand gelegd —
in U verheugd en vrij van schuld en

zou zingen van het heil hun toegesegd.

De dood — het voortbestaan zonder den
kon U als Redder van het gansch heelal
niet houden, want de groote zegenader
van Uw verlossing overwon het al,
en bracht aan bange, schuldbeladen harten
den vrede, die geen verdoold verstand

zoodat zelfs in de zwaarst te dragen smarten
het kind om kracht tot Vader bidden gaat.

Gij vaart nu op tot hooger, grooter glorie
dan U de aard hier immer bieden kan,
en op den troon der eeuwige victorie
leidt Gij Uw wereld naar het wijze plan,
dat Gij van vóór den aanvang aller tijden
hebt vastgesteld als aller Heeren Heer.

Zend naar Uw Woord het volk dat U blijft

Uw Geest temidden van de onrust neer.

J. L. J.

komende past, dan kan van goed arbeiden geen sprake
zijn. De apostel veroordeelt de handeling, die, nog
steeds volgens dr Grosheide is: „een niet passend, een
vreemd juk op zich nemen, eventueel een juk waar-
onder reeds een ander dier loopt, waar het tweede
niet bij hoort“. Welnu, wat deed ons Groningsch rap-
port nu anders, dan ten aanzien van de aanwendbaar-
heid van Paulus' beelddruk in dezen zich plaatsen
op Uwe eigen standpunt? Gij hebt toch
zelf gezegd, dat Gij niet met ons onder één juk kunt
komen? Dat een roeping, uitgebracht op één onzer,
destijds candidaat, moest worden geannuleerd, en dat
het preekconsent hem moest worden ontnomen? Kunt
Gij soms wel één juk dragen met hen, die een valsche
leer leeren, die openbare scheurmakende verrichten, die
het in de kerk Gods gestelde gezag verachten? Indien
Gij het wel kunt, waarom betwist en ontzegt Gij ons
dan het ambt? Wat is Uw daad van plaatsen buiten
het kerkverband anders, dan tot Uw kerken en tot de
geloovigen zeggen: trekt met hen niet eenzelfde juk
aan? Wij meenen, dat Gij de schapen verstroot. Maar
Gij hebt tevoren dit van ons in het openbaar verklaard.

6. Ofschoon wij gevoelig konden volstaan met het
bovenstaande, willen wij toch ten besluite tot U een
woord van ernstig vermaan doen uitgaan. Wij roepen
U toe, dat Gij zult hebben af te laten van de verdoe-
zeling der feiten in den officiële kerkelijken handel,
en dus ook van het afschrijven van Uw eigen verant-
woordelijkheid op de schouders van anderen. Uw brief
aan ons toont ten overvloede en bij herhaling, dat Gij
in dit kwaad vervallen zijt. Hierboven wezen wij reeds
voorbeelden aan. Ook dit trof ons: de samenspreking,
die Gij zoo vurig zegt te begeeren, wordt door U ge-
bonden aan een voorwaarde. Gij wilt van ons,
d.w.z. van acht deputaten, eerst zekerheid hebben aan-
gaande de vraag, of wij U den broedernaam weige-
ren. En gij motiveert dit verlangen met het zeggen,
dat Uw synode van Utrecht een samenspreking be-
geerde op grond van de Hellige Schrift en de drie
formulieren van eenigheid. „Wanneer wij“, zoo gaat
Uw brief dan verder, „wanneer wij geen geloovigen
zijn, staan wij zelfs niet eenigermate op die basis“. Van het begrip „broeder“ springt Gij dus zóómaar
over op dat van „geloovige“. Maar onzerzijds zou-
den wij U kunnen vragen: Als Gij (en dus ook Uw
eventuele deputaten), alvorens ons te verzoeken, met
U te willen samenspreken, vooraf publiek verklaart,
dat de zakelijke inhoud der uitspraken van 1905 en
1942 in overeenstemming is met Schrift en belijdenis,
hoe kunt dan Gij U, of hoe kunnen dan Uw deputaten
zich, van deze uitspraken van 1905—1942 ook maar
één oogenblik abstraheren, zonder de belijdenis dis-
putabel te stellen? En hoe kunt Gij U
zelf, en hen, en alle menschen, binden aan wat dispu-
tabel is? En, om op onszelf te komen, — als wij —
gelijk officieel aangevoerde schorsingsgronden zeg-
gen, een valsche leer leeren, staan wij dan wel op
die basis? Wij meenen van niet. Maar wij hebben er
niet aan gedacht, een samenspreking met U te binden

Wij bedienen ons opzettelijk van dezelfde titulatuur,
als welke Uwerzijds in 1944 in onderscheiden gevallen
voor het eerst is gebezigd, omdat daarin naar onze over-
tuiging de daarachter liggende kwestie scherp gesteld is.